

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 30/2021)

София, 11 август 2021 г.

Съдържание

1.	Проведени основни селскостопански мероприятия към 05.08.2021 г.	3
1.1	Жътва на есенници	3
1.2	Площи и производство на царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн	4
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	7
2.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	7
2.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	8
2.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	9
3.	Цени	10
3.1	Зърнени и маслодайни култури	10
3.2	Плодове и зеленчуци	11

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни селскостопански мероприятия към 05.08.2021 г.

1.1 Жътва на есенници

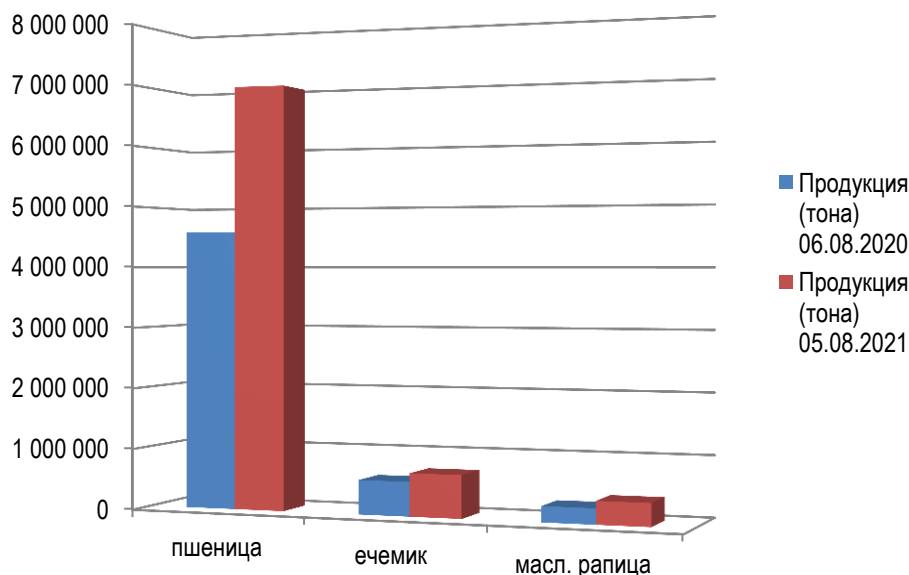
По оперативни данни, към 5 август 2021 г. жътвата на пшеница, ечемик и маслодайна рапица в страната е към своя край. Прибраните количества от трите култури са с между 24,9% (ечемик) и 52,3% (пшеница) повече на годишна база, основно вследствие на по-високите средни добиви от декар. На този етап продукцията от ръж и тритикале също е значително над миналогодишната, съответно с 29,3% и 67,1%.

Жътва на есенници към 05.08.2021 г.

	05.08.2021					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
пшеница	1 204 334	1 163 686	96,6%	6 972 799	599	2,3%	0,0%	52,3%	52,0%
ечемик	130 581	130 309	99,8%	697 999	536	-5,4%	-5,3%	24,9%	32,0%
маслодайна рапица	133 356	131 719	98,8%	372 172	283	16,2%	15,3%	44,9%	25,8%
ръж	8 604	6 455	75,0%	14 092	218	25,4%	37,5%	29,3%	-6,0%
тритикале	17 868	15 838	88,6%	62 898	397	28,1%	27,8%	67,1%	30,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ
Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Продукция от основни есенни култури към 05.08.2021 г., сравнено със същия период на 2020 г.

1.2 Площи и производство на царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн

Стартира кампанията по прибиране на реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно, като до 5 август 2021 г. са добити респективно 720 тона и 628 тона.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 05.08.2021 г.

	05.08.2021					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед	837 579	240	0,03%	720	300	2,4%	-46,3%	5,7%	97,4%
царевица за зърно	574 338	125	0,02%	628	502	-1,7%	*	*	*

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ
Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Към началото на м. август 2021 г. производството на тютюн тип „Бърлей“ е с почти 27% повече на годишна база, като по-високият среден добив компенсира негативния ефект от намалението на реколтираните площи. При Ориенталския тютюн се наблюдава относително запазване на продукцията на нивото отпреди една година, а при тип „Вирджиния“ – понижение с 62,7%, поради намаление както на площите, така и на средния добив.

Площи и производство на тютюн към 05.08.2021 г.

	05.08.2021				Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 346	2 214	2 372	107	-9,0%	-5,5%	-0,7%	5,0%
Тютюн-Вирджиния	991	664	222	33	-21,3%	-19,2%	-62,7%	-53,6%
Тютюн-Бърлей	204	147	316	215	-27,1%	-43,0%	26,9%	121,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХГ

1.3 Площи и производство на зеленчуци

Последните оперативни данни сочат увеличение на прибраните количества краставици от открити площи, дини и пъпеши от 19,9% до 35,4% на годишна база, в резултат на комбинация от по-голям размер реколтирани площи до момента и повишение на средните добиви.

Засега продукцията от полски домати, картофи, пипер и зеле изостава с между 9,5% и 56,5% спрямо година по-рано. При последните три продукта това се обяснява донякъде с по-късното прибиране на реколтата тази година, така че на по-късен етап може да се очаква известно наваксване, а при картофите - дори и увеличение на производството.

Общото производство на оранжерийни домати и краставици от началото на годината до 05.08.2021 г. е съответно с 23,8% и 17% повече на годишна база. В ход е второто зареждане с краставици и домати в оранжерииите.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 05.08.2021 г.

	05.08.2021				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (дка)	Реколтирани площи (дка)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	10 612	2 625	51 053	1 945	11,3%	-22,4%	-9,5%	16,6%
домати на открито	2 248	805	6 831	849	-17,8%	-15,9%	-27,4%	-13,7%
краставици на открито*	507	410	4 540	1 107	-34,5%	7,9%	23,7%	14,6%
пипер на открито	2 695	731	3 219	440	5,1%	-1,9%	-39,9%	-38,8%
зеле	1 159	153	3 609	2 359	-14,4%	-54,3%	-56,5%	-4,6%
дини	4 960	1 998	34 338	1 719	7,4%	12,7%	19,9%	6,4%
пъпеши	2 778	1 335	14 281	1 070	12,2%	14,4%	35,4%	18,4%
домати в оранжерии	447**	412**	32 071	7 784	-1,3%	-2,6%	23,8%	27,1%
краставици в оранжерии	385**	338**	36 248	10 724	40,0%	1,2%	17,0%	15,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

* вкл. и корнишони

** Данните са за разгънати площи.

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

По оперативни данни, към 5 август 2021 г. (при изцяло реколтирани площи) производството на череша и вишна е малко под миналогодишното - съответно с 5,1% и 2,3%. Добитите до момента количества малини и кайсии бележат ръст от съответно 11,1% и над три пъти в сравнение с отчетените по същото време на 2020 г. И при двете култури се наблюдава нарастване на средните добиви, като при кайсиите това е съчетано и с по-голям размер реколтирани площи. На този етап, продукцията от праскови, сливи и круши изостава с между 23,6% и 54,9% на годишна база, което е свързано донякъде с по-късния старт на беритбената кампания през настоящата година.

В начална фаза е събирането на реколтата от ябълки и десертно грозде, като са добити съответно 132 тона и 6 тона.

Площи и производство от трайни насаждения към 05.08.2021 г.

	05.08.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 788	14	132	943	75,0%	100,0%	14,3%
круши	629	23	74	322	-30,3%	-54,9%	-35,2%
праскови	3 014	1 088	6 459	594	-19,2%	-23,6%	-5,4%
сливи	9 290	758	5 197	686	-32,3%	-24,0%	12,3%
череша	9 767	9 767	45 880	470	-0,3%	-5,1%	-4,7%
вишни	1 257	1 257	4 744	377	-4,4%	-2,3%	2,2%
кайсии	2 973	2 760	21 548	781	52,8%	220,8%	109,9%
орехи	9 262	-	-	-	*	*	*
малини	1 937	694	1 793	258	-15,0%	11,1%	30,3%
лозя винени	33 348	-	-	-	*	*	*
лозя десертни	2 767	2	6	300	*	*	*

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2020 г.

Забележка: Намалението на площите за реколтиране спрямо предходния бюлетин се дължи на увеличение на пропадналите площи.

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

При по-голям размер реколтирани площи до момента и по-висок среден добив от декар, продукцията от лавандулови насаждения е с близо 17% повече на годишна база.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 05.08.2021 г.

	05.08.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	18 305	16 660	79 894	480	6,2%	16,9%	10,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2020 г.

Забележка: Данните за площи за реколтиране на маслодайна роза и лавандула от предходния бюлетин са ревизирани.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

2021/22 пазарна година

От началото на настоящата пазарна година до 8 август 2021 г. през Пристанище Варна¹ са изнесени общо 337,7 хил. тона пшеница (в т. ч. 51,4 хил. тона през последната седмица), което представлява увеличение с 19,8% на годишна база. Експортът на ечемик през порта също е над отчетения година по-рано – с 86,7%, макар да остава в застой за трета поредна седмица. Все още не са преминавали товари с рапица от реколта `2021.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.07.2020 – 08.08.2020	05.07.2021 – 08.08.2021	Изменение на годишна база
пшеница	281 963	337 702	19,8%
ечемик	28 160	52 572	86,7%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2021 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

2020/21 пазарна година

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли 2020 г. – май 2021 г. извън страната са реализирани общо 3 324,8 хил. тона пшеница, 309,2 хил. тона ечемик и 192,4 хил. тона рапица. Сравнявайки с аналогичния период на предходния сезон, експортът на пшеница и рапица намалява респективно с 32,4% и 47,5%, докато този на ечемик нараства с 4,2%.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо за периода от началото на м. септември 2020 г. до момента, експортът на царевица и слънчоглед през Пристанище Варна се свива съответно с 38,6% и 58,5% на годишна база, като през последната седмица не са преминавали количества от двете култури.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	31.08.2019 – 08.08.2020	31.08.2020 – 08.08.2021	Изменение на годишна база
царевица	583 306	358 276	-38,6%
слънчоглед	86 612	35 980	-58,5%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2020 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Предварителните данни на НСИ за периода септември 2020 г. – май 2021 г. сочат намаление на износа на царевица с 44,5% на годишна база, до 1 378,6 хил. тона. Леко увеличение (с 1,9%) спрямо същия период на предходния сезон се наблюдава при експорта на слънчоглед, който достига 653,8 хил. тона.

2.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

2021/2022 пазарна година

От началото на новата 2021/22 пазарна година не е реализиран внос на пшеница, ечемик и рапица през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

2020/2021 пазарна година

По оперативни данни, през периода септември 2020 г. – 8 август 2021 г. през Пристанище Варна са внесени 4,2 хил. тона царевица и 5,6 хил. тона слънчоглед. Няма данни за доставки на двете култури през пристанищния терминал в Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Според предварителните данни на НСИ, през периода юли 2020 г. – май 2021 г. вносът на пшеница спада с 53,1% на годишна база, до 23,5 хил. тона. Същевременно, доставките на рапица нарастват над три пъти, възлизайки на 53,3 хил. тона, а тези на ечемик – с 11,9%, до 1,7 хил. тона.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общият внос на слънчоглед през периода септември 2020 г. – май 2021 г. е в размер на 792 хил. тона – с 6,7% над отчетения за аналогичния период на предходния сезон. Макар и над три пъти повече на годишна база, внесеното количество царевица остава сравнително малко – 64,1 хил. тона.

2.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – май 2021 г. в страната са внесени 156,5 хил. тона пресни зеленчуци и 144,6 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 9,9% и 5% повече спрямо същия период на 2020 г.

Повишението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи основно на по-големите доставки на домати (с 8,8 хил. тона или 21%), краставици и корнишони (с 4,6 хил. тона или 29,8%), пиперки (с 2,8 хил. тона или 25%) и тикви (с 1,3 хил. тона или 25,7%). Увеличение е налице и при импорта на лук, чесън, патладжани, гъби, зеле и марули – в рамките на 1,8% - 36,3%. От друга страна, вносът на картофи отбелязва спад от 21,6% (6,2 хил. тона), а доставените количества моркови и репи са с 14,3% (1,3 хил. тона) по-малко.

При пресните плодове водещ остава вносът на цитрусови плодове и банани - общо 95,6 хил. тона (66,2% от целия внос на пресни плодове за периода), с 4,7% повече на годишна база. Близко 15% заемат доставките на ябълки, за които е регистрирано намаление с 12,9%, до 21,1 хил. тона. Импортът на черупкови плодове, пъпеши, грозде, ягоди и праскови нараства в границите от 15,2% до 63% спрямо аналогичния период на 2020 г., а този на кайсии и череши – намалява, съответно с 15,5% и 38,6%.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – май 2021 г., сравнено със същия период на 2020 г., тона

Поток	Продукти	януари - май 2020	януари - май 2021	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	142 371	156 489	9,9%
	пресни плодове	137 619	144 563	5,0%
Износ	пресни зеленчуци	18 054	30 795	70,6%
	пресни плодове	19 450	19 131	-1,6%

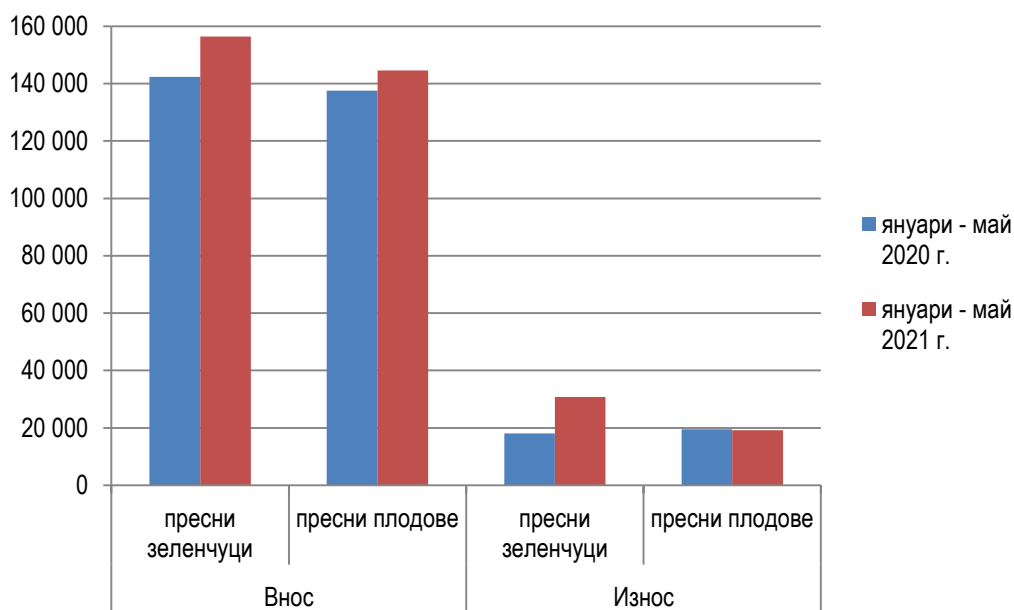
Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г. и 2021 г.), обработени от МЗХГ
Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Предварителните данни за първите пет месеца на 2021 г. сочат увеличение на износа на пресни зеленчуци със 70,6% на годишна база, до 30,8 хил. тона. Същевременно, при експорта на пресни плодове се наблюдава леко намаление – с 1,6%, до 19,1 хил. тона.

Най-голям принос за отчетения ръст на общия износ на пресни зеленчуци има разширената реализация извън страната на домати – с 4 хил. тона (71,1%), краставици и корнишони – с 3,1 хил. тона (59,5%), пиперки – с 1,6 хил. тона (62,5%) и сладка царевица – с 1,1 хил. тона (над четири пъти). Увеличение се отчита и при износа на картофи, зеле, патладжани и тикви – с между 2,1% и 60%. Прави впечатление многократното нарастване на експорта на гъби, бобови зеленчуци (основно грах), марули и праз, макар като цяло той да остава сравнително малък.

Регистрираният износ на пресни плодове по това време на годината представлява основно реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. главно цитрусови плодове. Изнесеното количество ябълки е с 56,4% по-малко на годишна база, докато при ягодите е налице близо двукратен ръст.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 4 август 2021 г. средните изкупни цени на пшеница (хлебна и фуражна), ечемик и рапица за страната се повишават с между 0,9% и 3,7% на седмична база, докато тези на царевицата и слънчогледа остават непроменени.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 04.08.2021 г., лв./тон без ДДС

	05.08.2020	28.07.2021	04.08.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	324	338	350	8,0	3,6
Фуражна пшеница	303	328	340	12,2	3,7
Ечемик	280	326	329	17,5	0,9
Царевица	289	402	402	39,1	0,0
Слънчоглед	667	1 026	1 026	53,8	0,0
Рапица	713	963	981	37,6	1,9

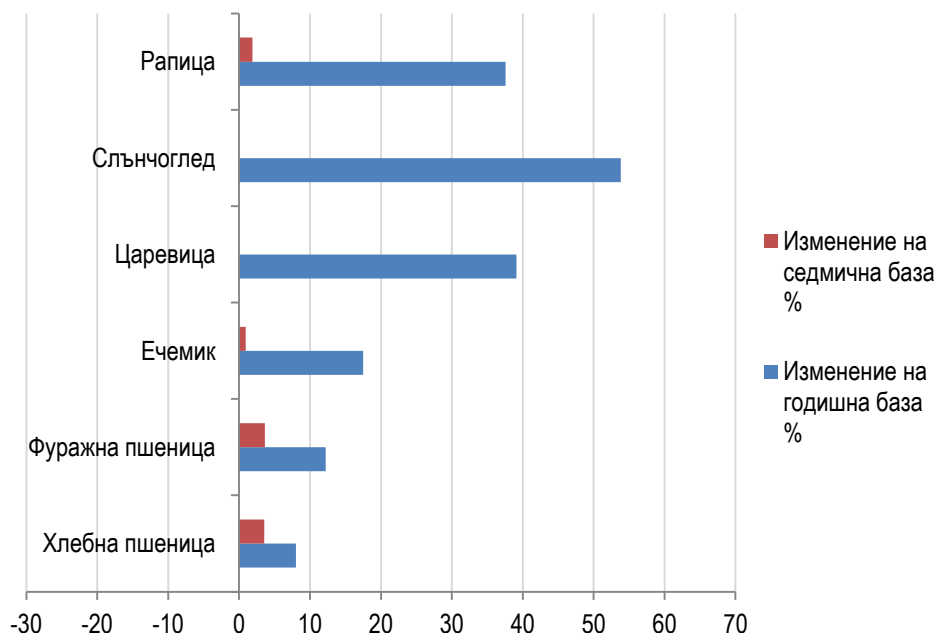
Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

* Няма данни

Сравнението с аналогичния период на 2020 г. показва ръст на цените на всички

основни зърнени и маслодайни култури. По-умерено поскъпване на годишна база се наблюдава при пшеницата и ечемика – в рамките на 8% - 17,5%, а по-значително – при рапицата, царевицата и слънчогледа – с между 37,6% и 53,8%.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 04.08.2021 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Към 6 август 2021 г. средните цени на едро на пресните картофи, зелето, българските оранжерийни и вносни домати и оранжерийните краставици на тържищата нарастват в границите от 1,4% до 15,8% на седмична база. По-съществено седмично поевтиняване е налице при зеления пипер - с 14,4%, а незначително при прасковите – с 0,6%. Цената на ябълките се запазва на нивото от предходната седмица.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 06.08.2021 г., лв./кг

	07.08.2020	30.07.2021	06.08.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,69	*	*	-	-
картофи пресни	*	0,71	0,72	-	1,4
домати (оранжерийни)	1,71	1,45	1,55	-9,4	6,9
домати (внос)	1,68	1,35	1,43	-14,9	5,9
краставици (оранжерийни)	1,16	1,65	1,91	64,7	15,8
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,17	1,60	1,37	17,1	-14,4
пипер (червен)	1,73	*	*	-	-

	07.08.2020	30.07.2021	06.08.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
зеле	0,59	0,69	0,72	22,0	4,3
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	1,35	1,76	1,75	29,6	-0,6
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,70	1,50	1,50	-11,8	0,0
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	-	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Годишните ценови изменения са разнопосочни. Зеленият пипер, зелето, прасковите и оранжерийните краставици се търгуват от 17% до 64,7% по-скъпо, отколкото по същото време на миналата година. Същевременно, домати (български и вносни) и ябълките са поевтинели с между 9,4% и 14,9%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 06.08.2021 г.

